

NME Overbetuwe

Jaarverslag 2013

Dit rapport is eigendom van Stichting NME Overbetuwe. Niets uit deze uitgave mag op welke wijze dan ook worden gebruikt zonder voorafgaande toestemming van NME Overbetuwe.

Contactpersoon: G. Gerritsen, secretaris Email: nmeoverbetuwe@gmail.com
Verdere informatie op: www.nmeoverbetuwe.nl

Overbetuwe, mei 2014

INHOUD

Samenvatting	3
Voorwoord	4
1. Organisatie en beleid	5
1.1 Het team van NME Overbetuwe	5
1.2 Ontwikkeling en training	5
1.3 Huisvesting en faciliteiten	7
1.4 Samenwerking	8
2. Communicatie	9
3. NME aanbod	10
3.1 Educatieve arrangementen	10
3.2 Vijf thema's	10
3.3 Nieuwe arrangementen	11
3.4 Projecten	14
4. Bereik	15
4.1 Aantal scholen en aantal leerlingen	15
4.2 Ontwikkeling afnamecijfers sinds 2011	15
4.3 Bereik aantal leerlingen	16
4.4 Afname per thema	17
4.5 Resultaten scholenevaluatie	17
5. Conclusies	19
6. Wie, wat, waar	20

SAMENVATTING

Het jaar 2013 vormt het derde en laatste jaar van de zgn. startfase van de jonge Stichting NME Overbetuwe, die sinds 2011 bestaat. Als vrijwilligersorganisatie is NME Overbetuwe er opnieuw in geslaagd de bedoelde stijgende lijn te realiseren.

Het NME aanbod is in 2013 verrijkt met enkele arrangementen in de thema's Groen en Biodiversiteit, Voedsel en Gezondheid, Water en Energie.

De samenwerking is versterkt, onder meer met agrarische bedrijven in het onderdeel 'Boer zoekt school'.

Niet in het minst is het bereik van het aantal kinderen gestegen van 46% (2012) naar 70%. Dat ligt hoger dan het gestelde doel (nl. 53%). Met als doelstelling om in 2017 80% van de kinderen te bereiken is dat een mooi resultaat. Ook het aantal momenten dat kinderen via NME Overbetuwe in contact komen met activiteiten op het gebied van NME en natuurbeleving is gestegen. Het is verheugend dat ook het directieoverleg van de Overbetuwse scholen de activiteiten van NME Overbetuwe waardeert.

Stichting NME Overbetuwe realiseert zich dat vanaf 2014 de tijden van gewone exploitatie aanbreken. Het is haar uitdaging om met de beschikbare middelen een groeiende deelname te laten zien. Mei 2014 lijken de vooruitzichten qua bereik en activiteiten goed.

NME Overbetuwe kan verder bouwen aan die stijgende lijn als de gemeente haar support blijvend en langjarig toont.

VOORWOORD

Voor u ligt het inhoudelijk jaarverslag 2013 van de Stichting NME Overbetuwe. In 2013 sluiten wij een periode af van opbouw van een jonge organisatie die sinds 2011 het voortouw neemt om natuur- en milieu educatie mogelijk te maken voor alle scholen in de Gemeente Overbetuwe. NME Overbetuwe begeleidt scholen in het samenstellen van een passend natuur- en milieueducatief programma en bemiddelt tussen de vragende en aanbiedende partij. Daarmee draagt NME Overbetuwe bij aan de ontwikkeling van kennis en beleving van de natuur, leefomgeving en duurzaamheid en leveren wij een bijdrage aan duurzaam handelen in de samenleving. Zo'n 4700 kinderen komen via ons in aanraking met de natuur en duurzaamheid binnen de Gemeente Overbetuwe. Zij leren er over, beleven er plezier aan en ontdekken zo ook dat we met elkaar zuinig op die natuur moeten zijn. Leren zien, inzien en ontzien worden daarmee aan elkaar verbonden.

Stichting NME Overbetuwe is een vrijwilligersorganisatie. Met enthousiaste en kundige vrijwilligers bouwen wij aan onze organisatie en aan NME in de gemeente Overbetuwe. Annette Bisseling en Reina Kuiper hebben dit jaar als NME coördinatoren de organisatie ondersteund en samen met de vrijwilligers de continuïteit van de werkzaamheden kunnen garanderen. Wij zijn blij om dit jaar wederom af te kunnen sluiten met een stijgende lijn in de resultaten en te kunnen getuigen van veel enthousiaste reacties van de scholen.

Veel leesplezier,
Namens bestuur en werkgroep van NME Overbetuwe,

Anneke Manche, voorzitter

1. ORGANISATIE EN BELEID

1.1 Het team van NME Overbetuwe

Bestuur en werkgroep

In 2013 bestaat NME Overbetuwe (werkgroep en bestuur samen) uit 13 vrijwilligers. De betrokken vrijwilligers vervullen functies in de werkgroep en het bestuur en zijn daarin verantwoordelijk voor een aantal taken binnen de organisatie. De vrijwilligers onderhouden het contact met de scholen, begeleiden scholen inhoudelijk op het gebied van NME en verzorgen de deskundigheidsbevordering van de gidsen die excursies verzorgen voor schoolklassen in Overbetuwe.

Vaste kracht

NME Overbetuwe maakt sinds maart 2012 gebruik van een vaste kracht die op detachingsbasis circa een dag in de week de werkzaamheden van de organisatie ondersteunt en zorg draagt voor de opbouw van de organisatie, de professionalisering en de communicatie richting de scholen. Sinds 1 oktober 2013 is een nieuwe coördinator (Annette Bisseling) aangetrokken, die op freelance basis de werkzaamheden zal overnemen en zorg zal gaan dragen voor de continuïteit de komende jaren. Hiermee is een aanzienlijke kostenreductie gerealiseerd.

Werken met vrijwilligers

De vrijwilligers besteden in 2013 ca.1300 uur aan het draaiende houden van Stichting NME Overbetuwe.

Daarnaast is de Stichting NME Overbetuwe afhankelijk van de uitvoering van arrangementen door natuurgidsen van 't Pakhuis en Boerderij Lingezen. Hier werden ca. 600 vrijwilligersuren geleverd. Het werken met vrijwilligers kent een eigen dynamiek. Anders dan in een professionele organisatie komt het er op aan de kwaliteiten en mogelijkheden qua inzet van vrijwilligers op elkaar af te stemmen. Het vrijwillig werken aan het behalen van afgesproken resultaten zorgt voor de noodzaak om hier extra aandacht te geven. Het moge duidelijk zijn dat dit met vallen en opstaan gaat. Het vraagt het nodige van werkgroep- en bestuursleden. Het bestuur is de vrijwilligers erkentelijk voor hun grote inzet voor de lokale samenleving. In het beleid van NME Overbetuwe is er dan ook ruimte voor het binden en boeien van de vrijwilligers. Zonder hen kan NME Overbetuwe niet bestaan.

1.2 Ontwikkeling en training

In 2013 is ingezet op het versterken van de kennis en kunde van de natuurgidsen en op bijscholing voor de nieuwe NME coördinator en leden van de werkgroep op nieuw te ontwikkelen thema's. De gidsencursus beslaat 8 bijeenkomsten en kent 15 deelnemers. De eerste 4 vinden plaats in 2013, de tweede helft vindt plaats in 2014.

Met behulp van de methodiek "Sharing Nature" zijn deelnemers getraind in werkvormen om

natuurbeleving voor kinderen inhoud te kunnen geven. De methodiek wordt toegepast bij verschillende arrangementen/ excursies.

De NME coördinator en leden van de werkgroep nemen deel aan het congres Afvalbak Aarde(Biologie plusschool) voor het basisonderwijs bij het NIBI (Nederlands Instituut voor Biologie)

1 3

1.3 Huisvesting en faciliteiten

Huisvesting

NME Overbetuwe heeft geen eigen centrum. NME Overbetuwe maakt gebruik van de educatieve mogelijkheden en opslag-, vergader- en ontmoetingsfaciliteiten van Stichting Boerderij Lingezege en Stichting 't Pakhuis. Boerderij Lingezege maakt in afwachting van een eigen locatie tijdelijk gebruik van een klaslokaal van de basisschool 'Stap voor Stap'.

Lingemobiel

Waar dat wenselijk is en mogelijk maakt NME Overbetuwe gebruik van het Lingemobiel, het rijdende klaslokaal van Stichting Boerderij Lingezege. In 2013 werd het Lingemobiel o.a. ingezet tijdens de Boomfeestdag, de vrijwilligersmarkt en de Dag van het Park.

1.4 Samenwerking

Als NME makelaar is NME Overbetuwe direct afhankelijk van samenwerkingspartners in de regio. Zo onderhoudt NME Overbetuwe samenwerking met NME Betuwe, Staatsbosbeheer, Stichting Overbetuwe Groen Natuurlijk, Waterschap Rivierenland, Stichting Lingewaard Natuurlijk, Natuurcentrum Arnhem, MEC Nijmegen, Park Lingezegen organisatie en de gemeente Overbetuwe. In 2013 heeft NME Overbetuwe nieuwe en hernieuwde contacten aangeknoopt met een aantal agrarische bedrijven uit de gemeente voor “Boer zoekt school” en de kinderboerderij van Landgoed Overbetuwe. Eind 2013 zijn gesprekken gevoerd met “Boerderij Educatie Rivierenland” inzake samenwerking. Met deze samenwerking wordt beoogd om excursies naar boerenbedrijven in het NME aanbod op te nemen en een goede kwaliteit van de excursies te waarborgen, die aansluit bij de aanpak van NME Overbetuwe en past bij de leerdoelen van de scholen. In 2014 wordt deze samenwerking verder ingevuld. De excursies horen bij het thema ‘Voedsel en gezondheid’. Er wordt tevens gebruik gemaakt van het lesarrangement ‘Smaaklessen’. Dit is een programma van het Ministerie van Economische Zaken en mede ontwikkeld door de Universiteit van Wageningen. Onderzoek laat zien dat er naast educatie over voeding meer nodig is om kinderen gezonder te laten eten. Een integrale aanpak, waarin een combinatie van educatie, gezond schoolbeleid/regelgeving en een gezonde schoolomgeving wordt gerealiseerd, is een uitstekende basis om blijvende gedragsverandering te realiseren.

In 2013 is de samenwerking gezocht met Vitens voor excursies in het waterwingebied Fikkersdries in verband met het thema (drink) Water. Met Bureau Buitenwater en Rijkswaterstaat zijn contacten gelegd voor excursies in de uiterwaarden van Meinerswijk, Arnhem in zake “Ruimte voor de Rivier” (waterbeheer), cultuur en natuur.

2. COMMUNICATIE

Communicatie is voor NME Overbetuwe een belangrijk instrument om zichtbaar te zijn binnen de gemeente, zowel naar de scholen als naar andere maatschappelijke partijen en (potentiële) aanbieders van NME.

Website

In 2013 heeft NME Overbetuwe gezorgd voor een afwisselende, informatieve en goed up-to-date website (www.nmeoverbetuwe.nl) zodat alle scholen op een herkenbare plek terecht kunnen voor een actueel overzicht van het NME aanbod en het bestelsysteem. Scholen vinden op de website een wisselend thematisch aanbod aan seizoensgebonden buitenactiviteiten en excursies, projecten, materiaalzendingen en gastlessen.

De NME contactpersonen bij de scholen bezoeken de website regelmatig en beoordelen de website goed. Zij zijn tevreden over de informatie die er te vinden is.

Nieuwsbrief

Naast de website brengt NME Overbetuwe sinds juni 2012 een nieuwsbrief uit die digitaal kan worden gedownload op de website. De nieuwsbrief verschijnt twee maal per jaar in het voorjaar en direct na de zomervakantie en bevat actuele informatie ten aanzien van nieuw aanbod, projecten en de bestelling van materiaalzendingen en geeft daarnaast een beeld van NME ervaringen van het afgelopen seizoen.

De NME contactpersonen bij de scholen zijn blij met de nieuwsbrief en verspreiden deze onder alle leerkrachten.

3. NME AANBOD

NME Overbetuwe zet haar expertise in voor de ontwikkeling van nieuwe educatieve producten die een passende aanvulling vormen op het totale educatief aanbod van Boerderij Lingezege, 't Pakhuis en andere lokale aanbieders. Die nieuwe producten worden ontwikkeld in nauwe samenwerking met de lokale aanbieders, die deze producten in beheer nemen en aanbieden aan de scholen.

NME Overbetuwe stuurt daarmee wel in het aanbod dat beschikbaar komt voor de scholen en neemt het voortouw in het organiseren van nieuwe arrangementen.

3.1 Educatieve arrangementen

Het educatieve aanbod wordt vormgegeven in zogenaamde arrangementen die een voorbereiding kennen in de klas, een praktijkles of excursie op locatie en een afsluiting in de klas. Deze arrangementen moeten een duidelijke meerwaarde hebben voor het onderwijs. Met andere woorden er moet vraag naar zijn bij de leerkrachten en het arrangement komt niet bovenop de reguliere lesstof maar is lesstof vervangend.

Inhoudelijk zoekt NME Overbetuwe steeds naar een goede balans tussen kennis, beleving en handelingsperspectief. Wij streven ernaar om deze drie componenten altijd in de educatieve arrangementen terug te laten komen. Wij vinden het belangrijk dat kinderen op een speelse manier in aanraking komen met de NME thema's en kunnen leren in levensechte situaties.

3.2 Vijf thema's

NME Overbetuwe volgt de vijf thema's die aansluiten bij het landelijke NME programma Duurzaam Door en bij het gemeentelijk NME-beleid. In de opbouwfase van onze organisatie hebben wij in samenspraak met de NME coördinatoren van de scholen een volgorde bepaald waarin we deze thema's gaan oppakken.

- 1- Groen en biodiversiteit (vanaf 2011)
- 2- Water (vanaf 2012)
- 3- Voedsel en gezondheid (vanaf 2013)
- 4- Energie en klimaat (vanaf 2013)
- 5- Grondstoffen en afval (vanaf 2014)

Wij nemen de ontwikkeling ter hand binnen de mogelijkheden van een vrijwilligersorganisatie. Daarom faseren we in de tijd en kiezen de mogelijkheden die passen bij de beschikbaarheid van vrijwilligers. Per thema zoeken wij passende externe aanbieders en ontwikkelen wij materialen. In 2013 is gewerkt aan de thema's voedsel en gezondheid, water en waren wij ook bezig met het thema energie. Zie voor meer details hierover de volgende paragraaf 'Nieuwe arrangementen'. In 2014 zal worden verder gewerkt aan de thema's water, energie en klimaat en afval en grondstoffen. Het thema afval en grondstoffen zal eerder worden opgepakt dan wij oorspronkelijk dachten omdat de kans van een aparte subsidie voor de aanpak van zwerfafval kansen lijkt te bieden voor

ontwikkeling van een project vanaf 2014 en verder. In 2013 is al gewerkt aan een inhoudelijk voorstel hiervoor.

3.3 Nieuwe arrangementen

Aanschaf en ontwikkeling nieuwe leermiddelen

NME Overbetuwe werkt sinds 2011 nauw samen met NME Betuwe in het onderhouden en ter beschikking stellen van leskisten. Leskisten bevatten lespakketten met praktische materialen voor het uitvoeren van proefjes of activiteiten in de klas. NME Overbetuwe heeft in 2013 plannen uitgewerkt voor het ontwikkelen, dan wel aanschaffen van een aantal nieuwe lesproducten/leskisten als aanvulling op de bestaande collectie waarmee wordt voorzien in een concrete behoefte van de scholen op de specifieke thema's energie, afval, water, landschap en bomen (in verband met de boomfeestdag).

In 2013 zijn er materialen aangeschaft voor lesmateriaal rond de thema's **energie** en **bomen**. De aanschaf van het lesmateriaal over bomen is ter voorbereiding van de landelijke boomfeestdag in 2014.

Nieuwe Excursies

Rond het thema **groen en biodiversiteit** is in 2013 een nieuw excursieaanbod gelanceerd dat in samenwerking met Staatsbosbeheer is ontwikkeld en opgezet. Het betreft het inzaaien van akkerranden in Hemmen bij de biologische bedrijven en de excursie 'Woordvoerders voor de natuur', waarbij leerlingen zelf onderzoeken wat de ecologische meerwaarde is van die ingezaaide akkerranden.

Het programma Natuursprong, ontwikkeld in 2012, is verder uitgetest in het Bremerton bos. Dit is een programma gericht op sport en natuurbeleving. Er worden hutten gebouwd, waterdientjes bekeken, kinderen leren over een touwbrug te lopen, nemen geluiden waar bij een stilte plek en schieten met pijl en boog van wilgentenen e.d.

Rond het thema **water** zijn in 2013 er voorbereidingen getroffen voor het opzetten van een excursie naar het uiterwaardengebied Meinerswijk. Met medewerking van Bureau Buitenwater, Rijkswaterstaat en de aannemer GMB-van Oord, wordt in kader van 'Ruimte voor de rivier' een excursiearrangement uitgewerkt om kinderen bewust te maken van wat er allemaal gedaan wordt om overstromingen tegen te gaan.

Ook een arrangement over drinkwater is in voorbereiding, met o.a. een excursie naar het waterwingebied Fikkersdries in samenwerking met Vitens. Beide excursies zullen vanaf 2014 worden aangeboden aan de scholen.

Externe aanbieders

In 2013 zijn de excursies van start gegaan naar vier agrarische bedrijven uit de gemeente. Daarmee wordt scholen de mogelijkheid geboden om leerlingen kennis en ervaring bij te brengen t.a.v. de melkveehouderij, groenteteelt en fruitkwekerij.

Agrarische bedrijven die excursies aanbieden:

- Biologische melkveehouderij Boerderij Opneij
- Melkveehouderij Boerderij de Aanval, familie Mulder
- Melkveehouderij Familie E. Hoppenreijts
- Biologisch Tuinbouwbedrijf Tuinderij de Stroom

Materiaalzendingen in de klas

Materiaalzendingen Gelderse Netwerk van NME centra

NME Overbetuwe werkt in Gelders verband mee aan de ontwikkeling van seizoensgebonden materiaalzendingen. In 2013 waren dat de materiaalzendingen 'bollen en knollen' en 'vogelrestaurant'. Dit betreft levende materialen waarmee eenmalig een les kan worden uitgevoerd bijvoorbeeld het opkweken van bollen. Wij zien dat deze materiaalzendingen erg succesvol zijn omdat het laagdrempelige mogelijkheden biedt om in klassenverband met NME aan de slag te gaan.

Stimuleringspakket

NME Overbetuwe heeft begin 2013 een kosteloos stimuleringspakket van materialen verstrekt aan alle scholen met als doel om leerkrachten te stimuleren om ook zelf aan de slag te gaan met NME. De reacties waren zeer positief. Scholen konden kiezen uit vier verschillende pakketten: drie vierkante meter tuintjes met zaaipakket en online begeleiding, een vlinderkast met vlinderpakket, of een set onderzoeksmaterialen voor insecten en vlinders of voor wateronderzoek inclusief handleiding. In veel gevallen is het materiaal door tenminste drie tot vijf klassen gebruikt. Het pakket is zo samengesteld dat het voor alle groepen en ook voor volgende jaren gebruikt kan worden. Op basis van de reacties van leerkrachten tijdens de scholenevaluatie schatten wij het aantal leerlingen dat wij met deze materialen hebben kunnen bereiken op ruim 1500. De leerkrachten hebben via deze weg kennis kunnen maken met leuke laagdrempelige NME activiteiten. In een aantal

gevallen leidde de materiaalzending direct tot bestellingen van andere producten. Zo reserveerden enkele leerkrachten naar aanleiding van de materiaalzending een waterexcursie of een bijenleskist om de materialen tijdens de excursie of het gebruik van de leskist te benutten.

Leerkrachten zijn enthousiast over het stimuleringspakket:

'Wij hebben de materialen gebruikt in groep 6, het paste goed bij hoofdstuk uit de methode'

'Wij hebben het ingezet bij een schoolbreed project met 5 groepen, in totaal 123 kinderen'

'Een heel leuke verrassing, de eerste vlinders zijn al buiten'

'Onze vierkante meter tuintjes worden geïntegreerd in de aanpassing van het schoolplein'

NME Overbetuwe heeft naar aanleiding van dit succes besloten om in 2013 weer een deel van haar budget te besteden aan een stimuleringspakket dat wordt uitgereikt in januari 2014 en waar leerkrachten blijvend iets aan hebben. Deze (onderzoeks)materialen en bijpassende leermiddelen heeft NME Overbetuwe zo samengesteld dat zo veel mogelijk klassen er iets aan hebben en leerkrachten m.b.v. een handleiding zelfstandig aan de slag kunnen.

3.4 Projecten

NME Overbetuwe heeft in 2013 meegewerkt aan een aantal projecten en daarnaast ook zelf projecten geïnitieerd

Boomfeestdag. NME Overbetuwe heeft meegewerkt aan de organisatie van de boomfeestdag waar op 5 locaties in totaal ruim 330 kinderen aan deelnamen.

Boomfeestdag 20 maart 2013

Tijdens de Boomfeestdag 2013 krijgt de Betuweroute in de gemeente Overbetuwe een groene jas en het Park Lingezegen een bos. Minstens 330 kinderen van de basisscholen uit de gemeente Overbetuwe en vele vrijwilligers leggen de laatste hand aan de aanleg van 10 hectare bos in het Waterrijk van Park Lingezegen. De Betuweroute en Park Lingezegen krijgen daarmee landschappelijk een groener en gezonder karakter.

De Boomfeestdag werd georganiseerd door de Gemeente Overbetuwe en Stichting NME Overbetuwe. Stichting Landschapsbeheer Gelderland verzorgde het plantmateriaal en stelde gereedschap beschikbaar voor de locaties langs de Betuweroute. Een van de financiers van dit project is het bedrijf Yves Rocher (cosmetica). Met hun bijdrage compenseren ze de CO2 uitstoot van het bedrijf. Keyrail, exploitant van de Betuweroute, maakt het mogelijk om de Betuweroute van een groene jas te voorzien. De Boomfeestdag in Park Lingezegen werd georganiseerd in nauwe samenwerking met de Parkorganisatie, Staatsbosbeheer, Dienst Landelijk Gebied en de onderneming Prominus die voor het plantmateriaal voor de aanleg van het bos zorgde.

In 2013 zijn in nauwe samenwerking met de gemeente, met Staatsbosbeheer en Park Lingezegen ook reeds veel voorbereidingen getroffen voor de deelname aan de landelijke boomfeestdag in 2014.

Energieproject

In 2013 heeft NME Overbetuwe in samenwerking met de gemeente gewerkt aan het informeren van scholen over de mogelijkheden van het installeren van zonnepanelen en de scholen informatie geboden over passende educatieve lesmaterialen bij het onderwerp energie. Dit project zal in 2014 verder een vervolg krijgen.

4. BEREIK

4.1 Aantal scholen en aantal leerlingen

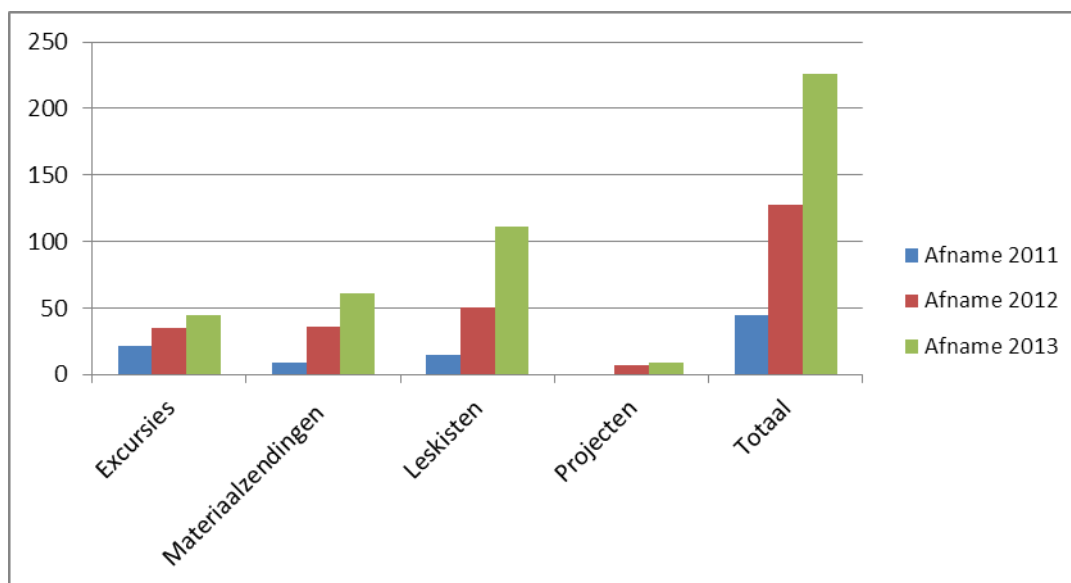
De Gemeente Overbetuwe telt 22 basisscholen.

Het aantal leerlingen in 2013 bedraagt ca. 4700 leerlingen.

4.2 Ontwikkeling afnamecijfers sinds 2011

Het doel van NME Overbetuwe is om in 2017 80% van alle basisschoolleerlingen in Overbetuwe te bereiken. De stijgende lijn in afnamecijfers (grafiek 1) laat zien dat wij op de goede weg zijn en de groei zich voortzet in 2013. In grafiek 1 zien we hoe de afname van de NME producten zich de afgelopen drie jaar heeft ontwikkeld.

In deze cijfers zijn alleen de NME activiteiten meegenomen die door NME Overbetuwe zijn bemiddeld. Activiteiten die de scholen zelf ontplooiën of via andere wegen inkopen zijn in dit overzicht niet meegenomen.

Grafiek 1. Ontwikkeling in de afname van het aantal producten

De achterliggende cijfers laten een duidelijk onderscheid zien tussen de scholen onderling. We hebben te maken met zes grote afnemers, oftewel scholen waar NME activiteiten min of meer een vast onderdeel is geworden van het curriculum en waar dezelfde leerkracht soms wel vier keer per jaar een NME activiteit afneemt. Dat zijn twee scholen meer dan in 2012. Twaalf scholen hebben NME Overbetuwe ontdekt en we zien bij die scholen een duidelijke stijgende lijn in de afname. Vier scholen bestellen om verschillende redenen nog erg weinig. Alle leerkrachten die nu nog niet bestellen hopen wij met de kosteloze materiaalzendingen over de streep te trekken. De scholen die

de afgelopen jaren minder hebben afgenomen krijgen de komende periode extra aandacht in de begeleiding.

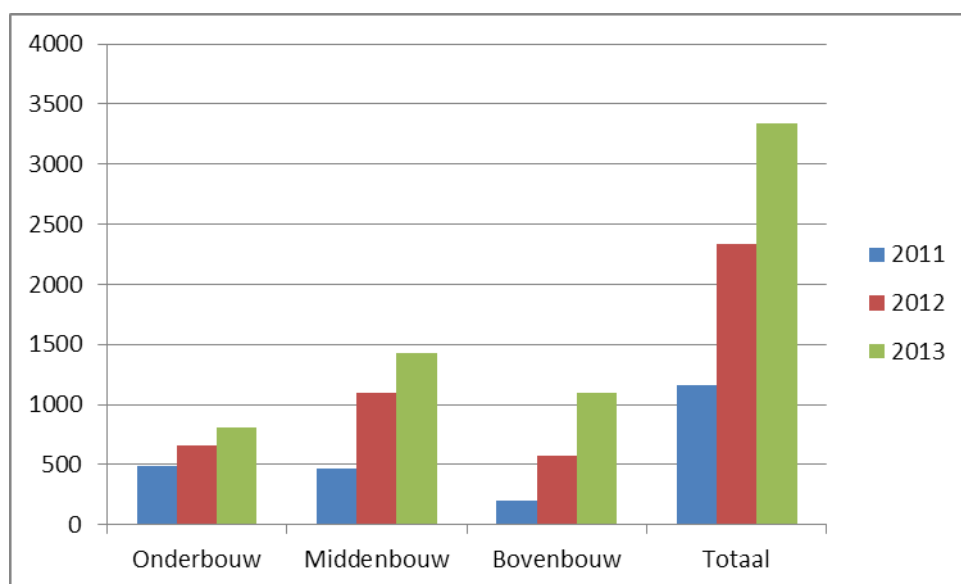
4.3 Bereik aantal leerlingen

Jaarlijks probeert NME Overbetuwe het aantal bereikte leerlingen te achterhalen op basis van het aantal afgenomen NME producten. Met de gegevens uit het bestelsysteem kunnen wij een vrij nauwkeurige schatting geven.

Op basis van de bestelgegevens en de scholenevaluatie komen wij tot de conclusie dat er in 2013 ca. 7400 contactmomenten hebben plaatsgevonden tegenover 3100 in 2012 en dat wij in 2013 ca. 3300 leerlingen hebben bereikt tegen 2300 leerlingen in 2012. De gemeente telde in 2013 ca. 4700 leerlingen. Dat betekent dat we momenteel bijna 70% van alle leerlingen uit de gemeente Overbetuwe bereiken.

Het doel voor 2013 was gesteld op 53 %. We mogen daarmee constateren dat we een goed resultaat hebben behaald.

Opgesplitst naar leeftijd en niveau geeft dit het volgende plaatje:

Grafiek 2 : Ontwikkeling in het aantal bereikte leerlingen per bouw

In 2013 krijgen leerlingen gemiddeld 2,2 momenten per jaar een natuurproject of een excursie. (dit kan per school hoger of lager liggen). Daarmee is het aantal momenten verdubbeld ten opzichte van het jaar ervoor. Onze doelstelling is te promoten dat elk kind elk jaar 4x in contact komt met een NME-activiteit.

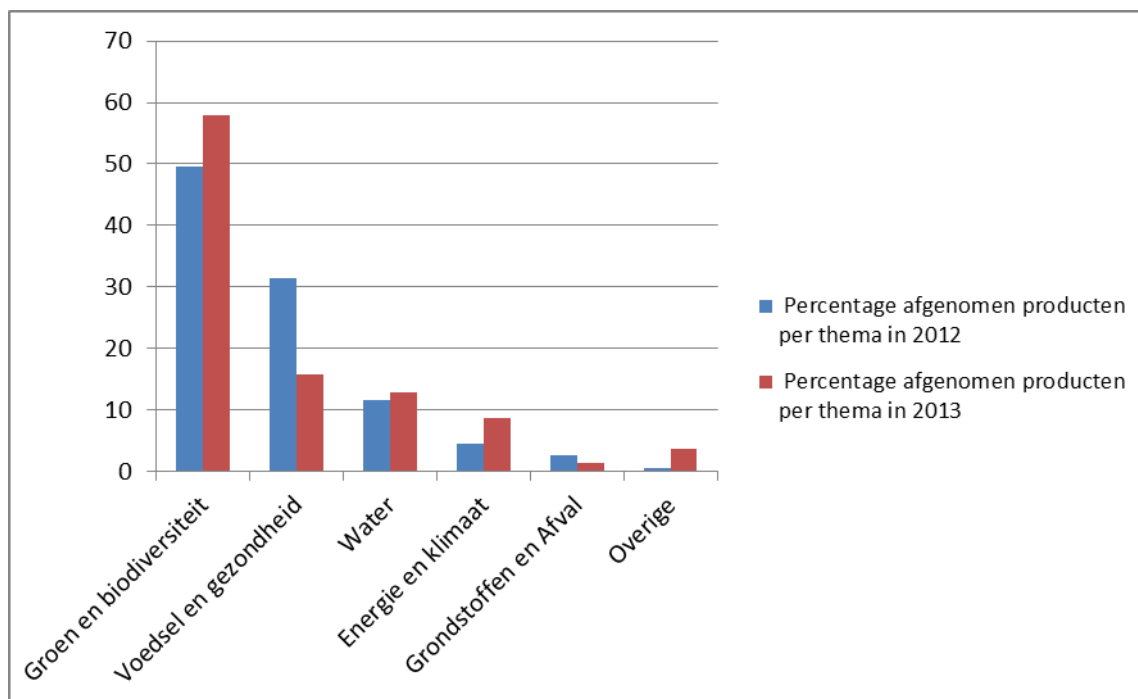
Naast de contactmomenten via NME Overbetuwe zorgen scholen ook zelf voor contactmomenten. Het is de bedoeling dat scholen dat ook blijven doen. Samen met de NME coördinatoren van de scholen streven we wel naar een samenhangend en kwalitatief geheel. De gegevens van de scholen

geven op dit moment nog onvoldoende zicht op het totaal. We streven ernaar dit in de komende jaren in samenhang te kunnen bekijken.

NME Overbetuwe neemt daarin dan minder de uitvoerende rol en meer de adviserende.

4.4 Afname per thema

In onderstaande grafiek is te zien dat de scholen op dit moment nog steeds de meeste waarde lijken te hechten aan de thema's Groen en Biodiversiteit. Enerzijds heeft dit te maken met de interesse vanuit het onderwijs (werd bevestigd tijdens de bijeenkomst met de NME coördinatoren), anderzijds zijn wij ook nog druk bezig met ontwikkeling van meer aanbod op de andere thema's. Zodra dat allemaal beschikbaar is vermoeden wij dat door de breedte van de keuze docenten ook de andere thema's gaan ontdekken.

Grafiek 3. Afname van producten per thema (in procenten van het totaal)

Wij zijn op dit moment tevreden over de behaalde resultaten in 2013 en zien dat voor 2014 al weer veel bestellingen zijn binnengekomen.

4.5 Resultaten scholenevaluatie

Op basis van de resultaten uit de scholenevaluatie hebben wij de verwachting dat de afname onder de scholen voorlopig nog zal blijven stijgen. Over het algemeen zijn scholen tevreden over het aanbod en geven zij het goed aan als er verbeteringen mogelijk zijn aan lessen of materialen. Ervaringen van leerkrachten en leerlingen verschijnen regelmatig in onze nieuwsbrief. Uit de scholenevaluatie 2013 komt naar voren dat de leerkrachten over het algemeen ook erg tevreden zijn

over de begeleiding van NME Overbetuwe. Zij noemen de begeleiding: 'zeer goed, geduldig, kundig, betrokken, enthousiast en vriendelijk'.

Tijdens de evaluatie komt naar voren dat vrijwel alle scholen het belang van NME-activiteiten onderschrijven en de NME contactpersonen van de scholen bezig zijn om NME-activiteiten beter te verankeren in de curricula. Iedere school hanteert daarbij zijn eigen uitgangspunten en heeft eigen prioriteiten en een eigen budget dat niet voor alle scholen even ruim is. We constateerden tijdens de evaluatie dat op 6 scholen NME-activiteiten al redelijk zijn geïntegreerd in het curriculum. Dit wordt bevestigd door de afname cijfers. We zagen in de evaluatie dat 12 scholen wel duidelijk interesse tonen, maar wat minder producten afnemen en 4 scholen om verschillende redenen nog weinig doen met NME. Uit de afnamecijfers van 2014 blijkt dat twee van die vier scholen intussen wel actief zijn geworden en er nog maar twee scholen zijn die nauwelijks bestellen.

Wij zien dat het voor een aantal scholen wat tijd kost om NME-activiteiten te verankeren in het curriculum. Wij zullen hen daarin begeleiden en denken dat op een termijn van enkele jaren de meeste scholen actief met NME-activiteiten aan de slag zullen zijn en wij dit terug zullen zien in de afnamecijfers.

Uiteraard is iedere school vrij om zijn eigen manier invulling te geven aan natuur- en techniekonderwijs en heeft iedere school specifieke wensen. Wij proberen zo veel mogelijk in te gaan op vragen van scholen en ons aanbod af te stemmen op de wensen. We stimuleren leerkrachten om vooral ook zelf meer met NME-activiteiten te doen in de klas en rondom de school. Een aantal leerkrachten is hier al enthousiast mee bezig. Het stimuleringspakket sluit daar direct bij aan en wordt erg gewaardeerd.

Bovendien wordt ook in het directieoverleg Overbetuwe met waardering gekeken naar de opbouw van NME Overbetuwe (met een compliment voor alle vrijwilligers).

5. CONCLUSIES

Het jaar 2013 vormde het laatste jaar van wat wij de startfase noemden. Drie jaar hadden wij door de extra startmiddelen de mogelijkheid om wat extra te werken aan de opbouw. Met vaak de schouders eronder door de vrijwilligers is het gelukt om wederom een stijgende lijn in aanbod en bereik te constateren. De scholen pakken de handschoen over het algemeen goed op en vinden de weg naar NME Overbetuwe steeds vaker.

Beleidsmatig hebben we de doelstellingen met onze vrijwilligersorganisatie goed gehaald. De scholen worden met een beperkt budget in stijgende lijn ondersteund. Tevens draagt NME Overbetuwe bij aan de invulling van het vrijwilligerswerk. Vrijwillig en niet vrijblijvend. De middelen zijn juist voldoende om met beperkte ondersteuning invulling te geven aan het NME-beleid.

Verder lukt het in toenemende mate om in een prettige samenwerking met de werkorganisatie van de Gemeente Overbetuwe aansluiting te vinden bij gemeentelijke beleidsissues (denk aan o.a. boomfeestdag, ecologie en energie). NME Overbetuwe zorgt hier voor samenhang en een groter bereik voor de gemeente.

Stichting NME Overbetuwe realiseert zich dat vanaf 2014 de tijden van gewone exploitatie aanbreken. Het is haar uitdaging om met de beschikbare middelen een groeiende deelname te laten zien. Dat kan als de gemeente haar support blijvend en langjarig toont.

6. WIE, WAT, WAAR

In Stichting NME Overbetuwe werken CNME 't Pakhuis en Boerderij Lingezen samen aan het ondersteunen van het onderwijs op het gebied van Natuur- en Milieu- Educatie en Natuurbeleving.

Contact gegevens

Adres secretariaat: Brienenshofsingel 8, 6662 MJ Elst

Email: nmeoverbetuwe@gmail.com

Website: www.nmeoverbetuwe.nl

Bank: NL 08 Rabo 0114 9921 50

KvK nr. 52241173

Bestuur

Anneke Manche (voorzitter) – namens Stichting Boerderij Lingezen

Gertjan Gerritsen (secretaris) – namens Stichting Boerderij Lingezen

Johan Vooren (penningmeester) – namens Stichting CNME 't Pakhuis

Jan Sival – namens Stichting CNME 't Pakhuis

Fons van der Logt – namens Directiebaad Overbetuwe (Primair Onderwijs)

Werkgroep

Hans Cornelissen

Johan Vooren

Ben Cornelissen

Corine van Griethuijsen

Gertjan Gerritsen

Annette Bisseling

Erwin Roze

Netty van Cappellen

Emma Haspels

Eric Wagemans

Overige vrijwilligers

Administrateur: Henk Rüger Webmaster: Erwin Roze

Onderhoud leskisten/lesmateriaal : Johan Vooren, Hans Cornelissen, Brigit Willemsen, Ellis Verheul, Hendrien Hendriks, Netty van Cappellen

En verder de natuurgidsen van 't Pakhuis en Boerderij Lingezen

Het Pakhuis: Atie Huygen, Fred v.d. Berg, Ria v.d. Berg, Henk Hendriksen,

Henny Wolters, Joop van Workum, Jos Nijkamp, Kors van der Torren, Kees

Meijer, Luuk Mombers, Piet Broekhof, Trui Bögels, Linda Kaak, Cecile

Lampmann, Kathy Luchies-Hendriksen, Johan Smelt

Boerderij Lingezen: Karin Degen, Mieke Uyttewaai, Kees van Nes, Rob

Jansen, Ineke Merkens, Harrie Rietbergen, Annette Snikkenburg, Cees

Landman

Coördinator NME Overbetuwe vanaf 1 oktober 2013

Reina Kuiper (gedetacheerd door SME Advies): Coördinator en projectleider opstart NME Overbetuwe

Annette Bisseling: Coördinator NME Overbetuwe vanaf 1 oktober 2013

Deelnemende scholen:

Naam School	NME contactpersoon	Plaats
RKBS Het Drieluik	Kitty van Kerckhoven	Driel
OBS De Meander	Andries Huiskamp	Driel
CBS De Meeuwenberg	Truus Bolt	Driel
CBS De Ark	Astrid van Pommeren	Elst
RKBS De Elstar	Janneke Graat-Deenen & Willem van Zantvoort	Elst
OBS De Esdoorn	Paul Baayens	Elst
OBS Stap voor Stap	Tanja van Veenendaal	Elst
RKBS 't Startblok	Elize van Tongeren	Elst
RKBS Sunte Werfert	Eef van Druyten	Elst
CBS De Wegwijzer	Marian Peters	Elst
OBS De Zonnepoort	Inge Clappers	Elst
CBS Clara Fabricius	Mariëtte Hubers	Herveld
RKBS St. Willibrordus	Carien Peters-Warnaar	Herveld
RKBS De Haafakkers	Daniëlle Creuwels	Heteren
CBS Koningin Juliana	Kees Sparreboom	Heteren
OBS De Klimboom	Machel Haag	Heteren
Basisschool Sam Sam	Henk Jansen	Oosterhout
School met de Bijbel	Martine Lammers	Randwijk
St. Jacobusschool	Johan Wanetie	Valburg
Ds. Van Lingen school	Erik Smit	Zetten
ACBS Dr. Lammerts van	Irene de Werd	Zetten
OBS De Okkernoot	Margriet Akkerman	Zetten